

**UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ CLUJ-NAPOCA
ȘCOALA DOCTORALĂ „ISIDOR TODORAN”**

**JOHN HENRY NEWMAN ȘI CONCEPȚIA SA DESPRE
REFACEREA UNITĂȚII CREȘTINE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Pr. Prof. Univ. Dr. IOAN VASILE LEB

DOCTORAND

PR. OPREA MIRCEA BOGDAN

CLUJ-NAPOCA

2018

Teza de doctorat cu titlul „JOHN HENRY NEWMAN ȘI CONCEPȚIA SA DESPRE REFACEREA UNITĂȚII CREȘTINE” propune evidențierea unui important personaj istoric, atât al Bisericii Anglicane, cât și al Bisericii Romano-Catolice, mai puțin cunoscut și cercetat în teologia ortodoxă românească, dar al cărui exemplu ar putea fi folosit cu mare succes în discuțiile interconfesionale dintre Biserica Ortodoxă și cele două Biserici din Apus.

John Henry Newman, înconjurat de alți promotori ai Mișcării de la Oxford, ca John Keble, Edward Bouvery Pusey și Richard Hurrell Froude, a început o adevărată campanie de studiere și scriere de tratate teologice anglicane, inspirate de scrierile Sfinților Părinți ai Bisericii Primare. Ei reușesc să creeze, în scurt timp, un curent atât de puternic, încât are ecouri și astăzi în rândurile catolicilor și ale anglicanilor din întreaga lume. Însă conjunctura dintre eșec și negare îl îndepărtează pe Newman de Biserica Anglicană. Acesta găsește refugiu și sprijin în Biserica Romano-Catolică. Personalitatea lui John Henry Newman a marcat atât de mult istoria celor două religii, încât catolicii au deschis mai multe centre de studii, care îi poartă numele, unde teologia și personalitatea sa sunt cercetate în amănunt, pentru valoarea deosebită care îi este atribuită.

Teologul anglican contestă și apoi relativizează primatul papal, învățătura pe care nu o retractează, ci doar o nuanțează. Cu toate acestea, întrebarea care apare firesc este: de ce a fost primit Newman în Biserica Romano-Catolică, chiar dacă a contestat diferite dogme ale ei? Răspunsul îl putem găsi în mesajul papei Benedict al XVI-lea, pentru simpozionul dedicat Fericitului John Henry Newman: „A trăi înseamnă a descoperi adevărul că Dumnezeu este iubire”. El spune așa: „Niciodată cardinalul Newman nu a coborât la false compromisuri și nu s-a mulțumit cu consensuri facile”. A rămas mereu onest „în căutarea adevărului, fidel chemărilor proprii conștiințe și tinzând spre idealul de sfințenie”¹. Și dacă nu a fost convins să retracteze criticile aspre, a fost adus în interiorul Bisericii Romano-Catolice de unde a continuat munca sa intelectuală, dar fără a mai intra în contradicție cu interesele Bisericii Romano-Catolice.

John Henry Newman a devenit un adevărat fenomen istoric, un izvor pentru cercetătorii creștini, de-a lungul timpului, iar opera sa, cu afirmații și nuanțări, este un prilej foarte bun de a înțelege cum poate beatifica Biserica Romano-Catolică un personaj important, dar și controversat, așa cum este el. Complexitatea personajului și importanța Fericitului John Henry Newman pentru Biserica Romano-Catolică sunt un subiect mereu actual, în principal

¹ Mesaj al Papei Benedict al XVI-lea pentru simpozionul dedicat Fericitului John Henry Newman: „A trăi înseamnă a descoperi adevărul că Dumnezeu este iubire”, 22.11.2010, la: <http://www.radiovaticana.org/rom/Articolo.asp?c=441077>, 23.09.2011.

pentru creștinătatea apuseană. Opera lui vastă stă la baza organizării de simpozioane și discursuri elaborate, permanent, care impresionează chiar și după mai mult de 125 de ani. Pionier în strategiile universitare ale secolului al XIX-lea și vizionar al ideii de laicat bine instruit, ancorat în cunoașterea, apărarea și promovarea corectă a dogmelor, Newman se împarte între scris și acțiune, însă produce timp de peste un secol de la moartea sa efecte benefice pentru viața celor două religii: catolică și anglicană.

Lucrarea de față se structurează pe două părți: o parte istorică, în care se prezintă viața și activitatea cardinalului John Henry Newman, fără a avea pretenția de a epuiza subiectul. Cea de-a doua parte sintetizează concepția lui despre refacerea unității creștine, nu atât din prisma scrierilor sale, cât mai ales prin deciziile pe care le ia, de-a lungul vieții și prin modul în care se raportează la creștinii de alte confesiuni.

Prima parte este dezvoltată în primele trei capitole ale lucrării, împărțită pe patru perioade distincte din viața sa, deoarece fiecare perioadă este diferită, atât din punct de vedere al timpului, dar mai ales din punct de vedere a modului în care el se raportează la Dumnezeu. Începutul vieții sale este marcat de o credință superficială. Tânărul Newman are o viziune distorsionată asupra religiei. Educat într-o familie de anglicani clasici, gândirea lui John Henry Newman cade sub influența mamei sale, care avea origini hughenote. Teologia calvină introdusă în sufletul său, prin educația pe care i-o oferă mama lui, în sânul familiei, îl destabilizează pe micul John Henry. De aceea, prima perioadă pe care o petrece la școală va fi una care îl face să caute adevărul, despre care avea puține noțiuni, dar pe care încă nu le putea discerne corect. Accesul la autori agnostici complică și mai mult modul lui de a discerne realitatea, fiind influențat de operele lor. Dar în jurul anului 1816 are loc o convertire a tânărului Newman, care va cântări greu în toate deciziile ulterioare pe care le va lua.

Datorită problemelor financiare ale familiei sale, ajunge la *Trinity College* din *Oxford University* foarte devreme, la doar 16 ani, în anul 1817, deși de obicei tinerii ajungeau aici doar la vârsta de 18-19 ani. Se integrează foarte bine și face față tuturor cerințelor colegiului, iar în scurt timp, prin ambiție și perseverență, devine unul dintre cei mai buni studenți ai acestei instituții. Din păcate, lipsa de maturitate avea să se vadă la examenele de absolvire, când nu reușește să obțină rezultate bune. Cu toate acestea, în urma unui examen, devine profesor la *Oriel College* din Oxford, unde se face repede respectat.

În cea de-a doua parte a vieții sale, Newman devine cleric anglican și profesor universitar, poziție din care va influența mult viața Oxfordului și a Bisericii Anglicane. Începând cu anul 1833 va înființa Mișcarea de la Oxford, cea mai importantă mișcare spirituală din secolul al XIX-lea din Biserica Anglicană. Prin membrii acestei mișcări,

produce un mare reviriment duhovnicesc și atrage atenția cu privire la operele Sfinților Părinți din primele patru secole creștine.

Cea de-a treia perioadă a vieții sale este aceea în care părăsește Biserica Anglicană în favoarea Bisericii Romano-Catolice, deși ca anglican a scris destul de mult împotriva doctrinei infailibilității papale și a multor abuzuri ale papilor pe parcursul istoriei. Valoarea sa pentru teologia anglicană face din el un personaj valoros și pentru Biserica Romei. Ajuns catolic, este trimis la școală să studieze teologie catolică, este rehirotonit preot, fondează în Birmingham un Oratoriu, după modelul Oratoriului Sfântului Filip Neri.

Acum este chemat de episcopii catolici irlandezi la Dublin, în Irlanda, pentru a folosi experiența sa de la Oxford, în scopul fondării unei Universități Catolice în Dublin. Universitatea o înființează, punând bazele a patru facultăți: Drept, Litere, Medicină și Filosofie, care curând vor deveni foarte atractive pentru tinerii catolici. Prin acestea revoluționează principiul de Universitate la mijloc de secol XIX, în Europa. Fondează o școală primară la Birmingham, cu sprijinul Oratoriului, pentru copiii convertiților proveniți dintre anglicani. Este invitat de papa Pius al IX-lea să ia parte la Conciliul I Vatican, în calitate de teolog specialist. Preotul oratorian John Henry Newman refuză, invocând vârsta înaintată și boala.

Ultima perioadă a vieții sale nu este lipsită de importanță și este la fel de dinamică și de interesantă ca și precedentele trei perioade. În 13 mai 1879 Newman este ridicat la rang de cardinal de către Papa Leo al XIII-lea, care i-a acordat dispensa de a nu avea domiciliul obligatoriu la Roma, așa cum era regula Bisericii Romano-Catolice, pentru cardinalii care nu sunt episcopi diecezani. Cu o operă vastă și o mulțime de proiecte finalizate, la vârsta de 89 de ani, în anul 1890, moare la reședința sa de la Oratoriul din Birmingham.

În anul 1958, este deschis dosarul de beatificare, iar în anul 1991 este decretat venerabil de către papa Ioan Paul al II-lea. În 19 septembrie 2010, în Birmingham a avut loc slujba de declarare a cardinalului Newman ca „fericit”, stabilindu-se ca zi de sărbătorire anuală 11 august.

Partea a doua a lucrării surprinde elemente esențiale din viața și din opera cardinalului John Henry Newman, care descriu modul în care el a perceput metodele prin care se poate face sau reface unitatea creștină. Deși teologii catolici care s-au ocupat îndeosebi de opera lui nu au făcut un capitol distinct despre viziunea sa cu privire la refacerea unității creștine, lucrarea de față punctează elemente ale acestei viziuni, care se va dovedi importantă, mai ales pentru lucrările Conciliului II Vatican, al cărui părinte este numit.

Lucrarea are ca scop prezentarea unei personalități care a marcat teologia secolului al XIX-lea din Anglia, atât ca și anglican, cât și ca romano-catolic. Necesitatea găsirii celor mai bune căi de dialog interconfesional, prin modele istorice, face ca cercetarea de față să fie un important expozeu al unei secțiuni din Istoria Bisericească Universală, mai puțin studiată de teologia ortodoxă românească.

Persoana cardinalului John Henry Newman, prin impactul pe care l-a avut în teologia celor două Biserici, Anglicană și Catolică, face să fie un subiect mereu actual, care merită să fie cunoscut și cercetat și pentru teologia ortodoxă română. Un aspect interesant la acest subiect este modul în care Biserica Romano-Catolică a acceptat un teolog anglican, care în scrierile sale a atacat Dogma Primatului Papal, iar ulterior, în perioada Conciliului I Vatican s-a prezentat, în cercuri restrânse, împotriva noii dogme, a Infaibilității Papale.

Obiectivul principal al lucrării este descoperirea modalităților prin care Newman și teologia sa au reușit să fie un vector de stabilitate în afirmarea adevărului, în două lumi atât de diferite, cum sunt cele două Biserici.

Obiectivele generale ale cercetării se evidențiază prin abordarea demersului constitutiv al lucrării de față și pot fi rezumate la următoarele aspecte:

- identificarea rolului pe care l-a avut părintele John Henry Newman în Biserica Anglicană și importanța lui pentru Mișcarea de la Oxford.
- stabilirea elementelor care au modificat influența Bisericii Romano-Catolică la mijlocul secolului al XIX-lea în Anglia și Irlanda, prin instituțiile de cultură pe care le-a fondat.
- prezentarea elementelor istorice care au făcut din el un „invitat” al papei Pius al IX-lea la Conciliul I Vatican.
- identificarea concepției lui John Henry Newman, din cele două posturi: anglican și catolic, despre refacerea unității creștine.
- evidențierea aspectelor care fac din personalitatea lui un model de dialog ecumenic și elementele prin care adevărul poate fi mărturisit, fără o negociere de poziție.

Lucrarea de față își propune un tip de investigare complex, care se bazează pe o serie de lucrări de referință din bibliografia de specialitate, precum și folosirea elementelor primare, în speță, scrisorile publice și private ale subiectului supus cercetării, care oferă o imagine mai mult decât concretă asupra evenimentelor studiate.

Astfel, CAPITOLUL I se intitulează: „John Henry Newman - Perioada de formare” și prezintă prima parte a vieții sale, în care are loc prima sa convertire. În acest capitol este

relată perioada copilăriei și a tinereții, în care John Henry Newman studiază la școala privată de la Ealing, unde are loc prima convertire din viața sa, și la *Trinity College* de la Universitatea Oxford, unde își descoperă capacitățile deosebite pentru studiu și totodată cunoaște eșecul. Tot în acest capitol este prezentat modul în care devine el însuși profesor la *Oriel College*, printr-un mod neconvențional, în urma unui concurs la care se impune.

CAPITOLUL II este intitulat „Perioada Anglicană” și prezintă la început câteva elemente ale contextului istoric în care se găsea Regatul Marii Britanii și a Irlandei la început de secol XIX, precum și situația religioasă din Regat. Apoi prezintă ascensiunea lui John Henry Newman ca diacon și preot anglican, concomitent cu profesia de profesor universitar și teolog, autor al mai multor cărți și articole în revistele de specialitate. Este perioada tinereții, în care avântul intelectual și dorința de afirmare îl provoacă la studiul teologiei fundamentale a Bisericii Creștine Primare. Tot aici este descrisă dezvoltarea sa intelectuală și spirituală, care coroborată cu situația politică, duce la nașterea celei mai importante mișcări de revigorare teologică și spirituală din Biserica Anglicană, denumită Mișcarea de la Oxford. Deși acest demers este unul colectiv, afirmăm cu convingere că persoana care a fondat, organizat și direcționat Mișcarea de la Oxford este preotul anglican John Henry Newman. De aceea este prezentată implicarea sa în Mișcare și modul în care studierea operelor Sfinților Părinți l-au convins, pe el și pe o mare parte a membrilor Mișcării, că Biserica Angliei era schismatică.

CAPITOLUL III este denumit „Perioada Catolică” și aici găsim redate principalele repere ale activității sale, ca preot și teolog catolic, fondator de Universitate Catolică la Dublin și de școală primară în Birmingham. Este prezentat ca apărător al ideilor și al afirmațiilor sale din perioada anglicană, prin autobiografia sa „Apologia Pro Vita Sua”. Tot în acest capitol este sintetizată atitudinea lui cu privire la Conciliul I Vatican și consecințele acestuia.

Pornit în căutarea unei religii care să îi ofere șansa mântuirii, părăsește anglicanismul și cu multă smerenie devine catolic. Este „școlarizat” la Colegiul catolic de la Maryvale, apoi la Colegiul „Propaganda Fidei” de la Roma, fiind rehirotonit preot. Întors în Anglia, a înființat primul oratoriu englez, la Birmingham.

Datorită capacităților sale intelectuale deosebite și experienței dobândite ca profesor la Oxford, a fost invitat la Dublin, pentru a fonda prima universitate catolică din Irlanda. Deși John Henry Newman s-a format la Oxford, Universitatea Catolică din Dublin, pe care o fondează, o duce la un alt nivel, trecând de la educația generală care se promova în universitățile istorice, la educația personalizată pe domenii de specialitate, o noutate a vremii.

Dar cum lucrurile bune sunt deseori contestate, Newman se retrage de la conducerea Universității Catolice din Dublin în urma conflictelor dese și supărătoare cu arhiepiscopul de Dublin, Paul Cullen. Revenind la Oratoriul din Birmingham, înființează o școală catolică pentru copiii convertiților catolici din Anglia.

Conciliu I Vatican îi oferă preotului catolic John Henry Newman ocazia să iasă în evidență și să își arate valoarea, însă el alege să rămână discret, refuzând prezența la Roma. Opiniile lui nu coincideau cu ale papei Pius al IX-lea. De aceea s-a ferit să și le exprime public, deși în particular nu a avut rezerve.

CAPITOLUL IV al lucrării este denumit „Ultimii ani ai vieții”, deoarece prezintă o încununare a eforturilor de o viață ale preotului și teologului anglican și mai apoi catolic, John Henry Newman. În această perioadă își intensifică activitatea publicistică, prin reeditarea cărților scrise și publicate cât a fost preot anglican și profesor la *Oriel College*. De asemenea, prezintă episodul în care papa Leo al XIII-lea l-a onorat și s-a onorat pe sine și Biserica Romano-Catolică, prin ridicarea la rang de cardinal a preotului oratorian John Henry Newman, printr-o derogare extraordinară de la regulile Bisericii Romei. Beatificarea este procesul care încununează după 110 ani eforturile unui om care a riscat tot ce avea, pentru convingerea că Biserica Romano-Catolică poate să îi ofere șansa de a se mântui.

CAPITOLUL V al lucrării se numește „Conceptia lui John Henry Newman despre refacerea unității creștine” și este un capitol de sinteză. Acest capitol prezintă, în mare parte, atitudinea sa în diferite etape ale vieții și deciziile pe care le ia, și din care putem înțelege modul în care se raportează la refacerea unității creștine. Deși a fost numit în repetate rânduri de teologia catolică „primul sfânt ecumenist” și „părinte” al Conciliului II Vatican, opera sa teologică nu conține un capitol distinct cu privire la o strategie clară de refacere a unității creștine. Tocmai de aceea sintetizarea acesteia a fost o provocare, pentru că deși ea există, nu este numită în mod distinct.

Concluzii: Rezultatele cercetărilor istorice ale prezentei lucrări de doctorat au condus la următoarele concluzii:

- John Henry Newman a fost un personaj important al Bisericii Anglicane, prin funcția de preot paroh al parohiei „Saint Mary the Virgin” din Oxford și prin funcțiile pe care le-a ocupat la *Oriel College* din Oxford University.
- Inițiator și organizator al Mișcării de la Oxford, Newman a devenit promotorul celui mai important curent de revigorare și înnoire a vieții duhovnicești din cadrul Bisericii Anglicane în secolul al XIX-lea.

- Prin Mișcarea de la Oxford, teologia anglicană a luat contact direct cu o parte din operele Sfinților Părinți ai primelor patru secole creștine.
- Studiarea operelor Sfinților Părinți l-au convins pe preotul Newman să renunțe la anglicanism în favoarea catolicismului.
- Ajuns în Biserica Romano-Catolică, J. H. Newman nu s-a dat la o parte din a-și aduce contribuția la formarea intelectuală a catolicilor din Anglia și Irlanda, prin fondarea de instituții de specialitate: Oratoriul din Birmingham, Catholic University of Ireland și școala primară din Birmingham.
- În plan teologic, și-a adus o contribuție majoră la teologia catolică prin elemente importante de eclesiologie, care au fost preluate, fără a fi recunoscute, de Conciliul II Vatican.
- Valoarea sa intelectuală a convins pe papa Pius al IX-lea să îl invite la Conciliul I Vatican, în calitate de teolog expert, pentru a face parte din comisiile de lucru ale Conciliului.
- Newman a refuzat participarea la Conciliu, invocând vârsta înaintată și sănătatea precară.
- Papa Leo al XIII –lea l-a ridicat la rang de cardinal, chiar și în condițiile în care a cerut derogare de la obligativitatea de a locui la Roma, după regulile catolice, pentru cardinalii care nu sunt episcopi diecezani.
- Biserica Romano-Catolică l-a declarat „Fericit”, iar sub patronajul său există în toată lumea zeci de centre de cercetare, caritate și educare, în special pentru tineri.
- Concepția lui John Henry Newman despre refacerea unității creștine, se referă la puterea și dorința lui Dumnezeu de a uni prin Euharistie pe toți creștinii, în vederea mântuirii.

Contribuțiile personale aduse în cadrul lucrării de doctorat se pot rezuma în:

- Prezentarea organizată a vieții și activității lui John Henry Newman în cele două etape ale vieții sale: preot anglican și profesor universitar – preot catolic și cardinal.
- Deschiderea unui posibil subiect de dialog cu Bisericile Anglicană și Romano-Catolică, printr-un model non-conformist, așa cum este Newman.

- Evidențierea unui model de ecumenism autentic, prin modul de a trăi și prin felul de a gândi.
- Capitolul V al lucrării prezintă concepția lui Newman despre refacerea unității creștine, aspect care nu a mai fost abordat de teologia de specialitate.

Gândirea lui Newman este caracterizată de atuurile sale complementare, nu de contradicțiile aparente, el fiind numit concomitent conservator și liberal, progresiv și tradițional, precaut și radical, dogmatic, dar în același timp pragmatic, idealist, dar realist.

Pentru Biserica Angliei, el a condamnat ingerințele politicului în numirile de episcopi și a amintit clericilor că Biserica nu este a statului, ci a lui Hristos. A luptat pentru îndepărtarea anglicanismului de teologia protestantă și a revitalizat prin Mișcarea de la Oxford fundamentarea teologică pe operele Sfinților Părinți ai Bisericii Primare. A revigorat viața duhovnicească, a militat pentru reintroducerea veșmintelor preoților și fastul slujbelor, elemente pe care anglicanii aproape le eliminaseră.

Pentru Biserica Romei, a fost întemeietorul Universității Catolice din Dublin, a pus bazele unui învățământ universitar a cărui principii stau la baza învățământului universitar catolic până în zilele noastre. A apărat catolicismul de atacurile de factură protestantă ale anglicanilor și a promovat drepturile la școlarizare ale catolicilor din Anglia. Putem vorbi chiar despre modul în care părerile sale teologice au fundamentat deciziile Conciliul II Vatican, deși numele lui nu apare în actele Conciliului.

Newman poate fi un model pentru preotul contemporan, atât prin conduită, prin dăruire, prin capacitățile intelectuale și acumularea continuă a cunoștințelor teologice, dar mai ales prin verticalitatea de care a dat dovadă și finețea cu care a apărat adevărul. Pentru preotul catolic și anglican este un reper, mai ales acum, în secolul al XXI-lea. În unele aspecte, poate fi un exemplu și pentru preotul ortodox român contemporan.

Cuvinte-cheie: Teologie, anglicanism, Oxford, Mișcare, catolicism, Universitate, Oratoriu, Conciliul, cardinal, Fericit.

Cuprins

Introducere	4
Actualitatea și importanța temei.....	4
Scopul și obiectivele.....	9
Metodologia cercetării.....	10
Stadiul actual al cercetării.....	12
Limitele studiului.....	14
1. John Henry Newman - Perioada de formare.....	16
1.1 Origini.....	16
1.2. Prima convertire.....	19
1.3. Student la Oxford.....	26
1.4. Tutore la Oriel.....	35
2. Perioada Anglicană.....	39
2.1. Situația politică în Marea Britanie, la începutul secolului al XIX-lea.....	39
2.2. Cleric anglican.....	45
2.3. Călătorie pe Mediterana.....	63
2.4. Cauze religioase ale începerii Mișcării de la Oxford.....	70
2.5. Implicarea lui John Henry Newman în Mișcarea de la Oxford.....	72
2.5.1. Primele scrieri ale lui John Henry Newman în apărarea Bisericii Anglicane.....	74
2.5.2. Tracts for the Times – primele trei tratate.....	83
2.5.3. Mișcarea de la Oxford – de la vis la deziluzie.....	86
2.6. Via Media.....	92
2.7. Îndoieli – de la anglicanism la catolicism.....	118
3. Perioada Catolică.....	137
3.1. Convertirea la catolicism	137
3.2. Oratoriul din Birmingham.....	144
3.3. Fondarea Catholic University of Ireland.....	151

3.4. Școala Oratoriului din Birmingham.....	170
3.5. Apologia Pro Vita Sua	180
3.6. Întoarcere la Oxford?.....	187
3.7. Newman și Conciliul I Vatican	189
4. Ultimii ani ai vieții.....	193
4.1. Cardinalul Newman – “o onoare pentru un papă”.....	194
4.2. Sfârșitul vieții.....	203
4.3. Beatificarea	206
5. Concepția lui John Henry Newman despre refacerea unității creștine	209
Concluzii.....	224
Anexe.....	228
Bibliografie.....	294

Bibliografie

A. Operele lui John Henry Newman

1. NEWMAN, John Henry, *Apologia pro vita sua*, Longmans, Green and Co., London, 1864.
2. Idem, *Correspondence of John Henry Newman with John Keble and others ... 1839-1845*, edited at The Birmingham Oratory, Longmans, Green & Co, London, 1917.
3. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 1, Ealing, Trinity, Oriel, February 1801 to December 1826*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1978.
4. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 2, Tutor of Oriel, January 1827 to December 1831*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1979.

5. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 3, New Bearings, January 1832 to June 1833*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1979.
6. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 4, The Oxford Movement, July 1833 to December 1834*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1980.
7. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 5, Liberalism in Oxford, January 1835 to December 1836*, edited by Thomas Gornall, Oxford University Press, 1981.
8. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 6, The Via Media and Froude's Remains, January 1837 to December 1838*, edited by Gerard Tracey, Oxford University Press, 1984.
9. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 7, Editing the British Critic, January 1839 to December 1840*, edited by Gerard Tracey, Oxford University Press, 1995.
10. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 8, Tract 90 and the Jerusalem Bishopric, January 1841 to April 1842*, edited by Gerard Tracey, Oxford University Press, 1999.
11. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 9, Littlemore and the Parting of Friends, May 1842 to October 1843*, edited by Francis J, McGrath and Gerard Tracey, Oxford University Press, 1999.
12. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 10, The Final Step, 1 November 1843 to 6 October 1845*, edited by Francis J, McGrath, Oxford University Press, 2006.
13. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 11, Littlemore to Rome, October 1845 to December 1846*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1961.
14. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 12, Rome to Birmingham, January 1847 to December 1848*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1962.
15. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 13, Birmingham and London, January 1849 to June 1850*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1963.

16. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 14, Papal Aggression, July 1850 to December 1851*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1963.
17. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 15, The Achilli Trial, January 1852 to December 1853*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1964.
18. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 16, Founding a University, January 1854 to September 1855*, edited by Charles Stephen Dessain and Vincent Ferrer Blehl, Oxford University Press, 1965.
19. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 17, Opposition in Dublin and London, October 1855 to March 1857*, edited by Charles Stephen Dessain and Vincent Ferrer Blehl, Oxford University Press, 1967.
20. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 18, New Beginnings in England, April 1857 to December 1858*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1968.
21. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 19, Consulting the Laity, January 1859 to June 1861*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1969.
22. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 20, Standing firm amid Trials, July 1861 to December 1863*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1970.
23. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 21, The Apologia, January 1864 to June 1865*, edited by Charles Stephen Dessain and Edward E. Kelly, Oxford University Press, 1971.
24. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 22, Between Pussey and The Extremists, July 1865 to December 1866*, edited by Charles Stephen Dessain, Oxford University Press, 1972.
25. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 23, Defeat at Oxford, Defence at Rome, January to December 1867*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1973.
26. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 24, A Grammar of Assent, January 1868 to December 1869*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1973.

27. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 25, The Vatican Council, January 1870 to December 1871*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1973.
28. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 26, Aftermaths, January 1872 to December 1873*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1974.
29. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 27, The Controversy with Gladstone, January 1874 to December 1875*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1975.
30. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 28, Fellow of Trinity, January 1876 to December 1878*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1975.
31. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 29, The Cardinalate, January 1879 to September 1881*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1976.
32. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 30, A Cardinal's Apostolate, October 1881 to December 1884*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1976.
33. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 31, The Last Years, January 1885 to August 1890*, edited by Charles Stephen Dessain and Thomas Gornall, Oxford University Press, 1976.
34. Idem, *The Letters and Diaries of John Henry Newman, Vol. 32, Supplement, edited by Francis J. McGrath*, Oxford University Press, 2008.
35. Idem, *Fifteen Sermons Preached Before of University of Oxford: Between A.D. 1826 and 1843*, edited by James David Earnest and Gerard Tracey, Oxford University Press, 2006.
36. Idem, *Letters and correspondence of John Henry Newman*, vol. 1, edited by Anne Mozley, Longmans, Green and Co., London, 1890.
37. Idem, *Letters and correspondence of John Henry Newman*, vol. 2, edited by Anne Mozley, Longmans, Green and Co., London, 1903.
38. Idem, *Historical Sketches, The Church of The Fathers, St. Chrysostom, Theodoret, Mission of St. Benedict, Benedictine Schools*, Vol. II, Longmans, Green & Co., London, 1906.
39. Idem, *The Idea of a University*, Longmans, Green & Co, London, 1907.
40. Idem, *Parochial and Plain Sermons*, 8 vol. Longmans, Green & Co, London, 1908.

41. Idem, *Selection, Adapted to the Seasons of the Ecclesiastical Year, from the „Parochial and Plain Sermons”*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
42. Idem, *Sermons bearing upon Subjects of the Day*, Longmans, Green & Co, London, 1902.
43. Idem, *Discourses to Mixed Congregations*, Longmans, Green & Co, London, 1906.
44. Idem, *Sermons preached on various Occasions*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
45. Idem, *Lectures on the Doctrine of Justification*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
46. Idem, *An Essay On the Development of Christian Doctrine*, Longmans, Green & Co, London, 1887.
47. Idem, *An Essay in Aid of a Grammar of Assent*, Longmans, Green & Co, London, 1903.
48. Idem, *Two Essays on Miracles*, Longmans, Green & Co, London, 1907.
49. Idem, *Discussions and Arguments on Various Subjects*, Longmans, Green & Co, London, 1907.
50. Idem, *Essays Critical and Historical*, 2 vol., Longmans, Green & Co, London, 1907.
51. Idem, *Historical Sketches*, Vol. I, Longmans, Green & Co, London, 1908.
52. Idem, *Historical Sketches*, Vol. II, Longmans, Green & Co, London, 1906.
53. Idem, *Historical Sketches*, Vol. III, Longmans, Green & Co, London, 1909.
54. Idem, *The Arians of the Fourth Century*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
55. Idem, *Select Treatises of St. Athanasius*, vol. 1, Longmans, Green & Co, London, 1903.
56. Idem, *Select Treatises of St. Athanasius*, vol. 2, Longmans, Green & Co, London, 1903.
57. Idem, *The Via Media of the Anglican Church, Vol. I, Prophetical Office of the Church*, Longmans, Green & Co, London, 1901.
58. Idem, *The Via Media of the Anglican Church, Vol. II, Occasional Letters and Tracts*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
59. Idem, *Certain Difficulties felt by Anglicans in Catholic Teaching Considered, Vol. I. Twelve Lectures*, Longmans, Green & Co, London, 1901.
60. Idem, *Certain Difficulties felt by Anglicans in Catholic Teaching Considered, Vol. II. Letters to Dr. Pusey concerning the Bl. Virgin, and to the Duke of Norfolk in Defence of the Pope and Council*, Longmans, Green & Co, London, 1892.
61. Idem, *Present Position of Catholics in England*, Longmans, Green & Co, London, 1908.
62. Idem, *Verses on Various Occasions*, Longmans, Green & Co, London, 1903.
63. Idem, *Loss and Gain. Crown*, Longmans, Green & Co, London, 1906.
64. Idem, *Callista*, Longmans, Green & Co, London, 1901.
65. Idem, *The Dream of Gerontius*, Longmans, Green & Co, London, 1888.

66. Idem, *Meditations and Devotions*, edited by W. P. Neville, Longmans, Green & Co, London, 1907.
67. Idem, *Lives of the English Saints*, S.T. Freemantle – Piccadilly, London, 1901.
68. Idem, *John Henry Newman: A Portrait in Letters*, edited by Roderick Strange, Oxford University Press, 2015.
69. Idem, *Sayings of Cardinal Newman*, Burns & Oates Ltd., London, ca. 1890.
70. Idem, *Favorite Newman Sermons*, Selected by Daniel M. O'Connell, S.J., The Bruce Publishing Company, Milwaukee, 1932.
71. Idem, *Faith and Prejudice*, Edited by the Birmingham Oratory, Sheed & Ward, New York, 1956.
72. Idem, *Fifteen Sermons Preached Before the University of Oxford, AD 1826-1842*, Longmans, Green & Co, London, 1909.
73. Idem, *The Idea of a University*, Longmans, Green & Co, London, 1907.
74. Idem, *Historical Tracts of St. Athanasius*, translated by Miles Atkinson, with Preface and notes by John Henry Newman, J. G. F. & J. Rivington, London, 1843.
75. Idem, *Addresses to Cardinal Newman with His Replies, 1879-1881*, Edited by Rev. W. P. Neville, Longmans, Green & Co, London, 1905.
76. Idem, *Sermon Notes of John Henry Cardinal Newman, 1849-1878*, Edited by Fathers of the Birmingham Oratory, Longmans, Green & Co, London, 1913.
77. Idem, *My campaign in Ireland*, part I, A. King & Co., Aberdeen, 1896.
78. Idem, *Elucidations of Dr. Hampden's Theological Statements*, printed by W. Baxter, Oxford, 1836.
79. Idem, *The Philosophical Notebook of John Henry Newman*, edited by Edward J. Sillem and Adrian J. Boekraad, Vol II, Nauwelaerts, Louvain, 1970.
80. Idem, *Tract nr. 1 (Ad Clerum), Thoughts on the Ministerial Commission, respectfully addressed to the Clergy*, J. G. F. & J. Rivingston, London, 1840.
81. Idem, *Tract nr. 2, The Catholic Church*, J. G. F. & J. Rivingston, London, 1840.
82. Idem, *Tract nr. 3, Thoughts Respectfully Addressed to the Clergy On Alterations in the Liturgy*, J. G. F. & J. Rivingston, London, 1840.
83. Idem, *John Henry Newman and the Abbe Jager: A Controversy on Scripture and Tradition (1834-1836)*, edited by Louis Allen, Oxford University Press, 1975.

B. Contribuțiile lui John Henry Newman în opere colective:

- *** *Prose Masterpieces from modern essayists, Froude, Freeman, Gladstone, Newman, Leslie Stephen*, edited by Stephen Hope, Janet Blenkinship, The Knickerbocker Press, New York, 1891.
- *** *Tracts for the Times*, 1833-1834, vol. I., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1834.
- *** *Tracts for the Times*, 1834-1835, vol. II., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1836.
- *** *Tracts for the Times*, 1835-1836, vol. III., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1840.
- *** *Tracts for the Times*, 1836-1837, vol. IV., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1840.
- *** *Tracts for the Times*, 1838-1840, vol. V., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1840.
- *** *Tracts for the Times*, Tracts 89-90, vol. VI., Members of the University of Oxford, J. G. F. & J. Rivington, London, 1841.

Biblia sau Sfânta Scriptură, versiune diortosită după Septuaginta, redactată, adnotată și tipărită de Bartolomeu Valeriu Anania, arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului, Mitropolit al Clujului, Albei, Crișanei și Maramureșului, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2009.

Biblia sau Sfânta Scriptură, Editura Institutului Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București, 2018.

C. Opere colective

- *** *Alumi Ornienses: The members of the University of Oxford 1715-1886*, edited by Joseph Foster, vol. 1, Broad Street, Oxford, 1888.
- *** *Alumi Ornienses: The members of the University of Oxford 1715-1886*, edited by Joseph Foster, vol. 2, Broad Street, Oxford, 1888.
- *** *Alumi Ornienses: The members of the University of Oxford 1715-1886*, edited by Joseph Foster, vol.3, Broad Street, Oxford, 1891.

- *** *Alumi Oronienses: The members of the University of Oxford 1715-1886*, edited by Joseph Foster, vol. 4, Broad Street, Oxford, 1888.
- ***, *A collection of papers connected with the theological Movement of 1833*, Rivington, London, 1842.
- ***, *A Memoir of the rev. John Keble M.A.*, James Parker and co., Oxford London, 1869.
- *** Enciclopedia Universală Britannica, vol I, Editura Litera, București, 2010.
- *** *English Historical Documents 1783-1832*, vol. XI, edited by David C. Douglas, A. Aspinall, and E. Anthony Smith, Eyre & Spootiswoode Ltd., London, 1959.
- ***, *Reminiscences chiefly of Oriel College and Oxford Movement of Thomas Mozley*, Longmans, Green and Co, London, 1882.
- *** *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 4, Robert Appleton Company, New York, 1908.
- *** *The Catholic Encyclopedia*, vol. 10, Robert Appleton Company, New York, 1911.
- *** *The Oxford Dictionary of the Christian Church*, edited by Frank Leslie Cross, E. A. Livingstone, Oxford University Press, 2005.
- *** *The Oxford Handbook of the Oxford Movement (Oxford Handbooks in Religion and Theology)*, Stewart J. Brown (Editor), Peter Nockles (Editor), James Pereiro (Editor), OUP, Oxford, 2017.
- *** *John Henry Newman: Centenary Essays*, edited by Henry Tristram, Burns, Oates and Washbourne, London, 1945.
- *** *The threefold office in Newman s ecclesiology*, în *Newman after a hundred years*, edited by Ian Ker and A. G. Hill, Clarendon Press, Oxford, 1990.
- *** *Authority in the church*, în *The Cambridge Companion to John Henry Newman*, edited by Ian Ker and T. Merrigan, Cambridge University Press, Cambridge, 2009.
- *** *From Oxford to the People. Reconsidering Newman & The Oxford Movement*, Edited by Paul Vaiss, Redwood Books, Gloucester, 1996.
- ***, *Occasional papers of R.W. Church*, Macmillan & Co Ltd, London, 1891.
- ***, *Spiritual letters of E. B. Pusey*, Longmans, Green and Co, London, 1898.

D. Cărți

ABBEY, Charles John, John Henry Overton, *The English Church in the Eighteenth Century*, vol II, Longmans, Green & Co., London, 1878,

- ABRAHAM, William Henry, *Church and State in England*, Longmans Green and CO, London, 1905.
- ACCATTOLI, Luigi, *Karol Wojtyła. Omul sfârșitului de mileniu*, traducere de Laszlo Alexandru Casa de Editură Viața Creștină, Cluj-Napoca, 1999.
- ADAMS, Geoffrey, *The Huguenots and French Opinion, 1685–1787: The Enlightenment Debate on Toleration*, Wilfrid Laurier University Press for the Canadian Corporation for Studies in Religion, Waterloo, 1991.
- ADELMANN, Paul, Robert Pearce, *Great Britain and the Irish Question 1798–1922*, Hodder & Murray, London, 2005,
- ALLIES, Mary H., *Thomas William Allies*, Burn & Oates, Ltd, London, 1907.
- ALTHOLZ, Joseph L., *The Liberal Catholic Movement in England*, Burns and Oates, London, 1962.
- AMBROZIE, Sf. al Milanului, *Scrieri, partea I, Tâlcuiri la Sfânta Scriptură*, col. PSB 52, trad. de Pr. Teodor Bodogae, Pr. Nicolae Neaga, Maria Hetco, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2007.
- Idem, *Scrieri, partea a II-a, Despre Sfintele Taine, Scrisori, Imnuri*, col. PSB 53, trad., introd. și note Pr. Ene Braniște, David Popescu, Dan Negrescu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
- ANGLICAN Church of Canada, *The Book Of Common Prayer*, Anglican Book Centre Publishing, Toronto, 1962.
- ATHANASIOS, Saint, Patriarch of Alexandria, *Select treatises of St. Athanasius in controversy with the Arians, freely translated, with an appendix by John Henry cardinal Newman*, 2 vol, Longmans, Green, and Co., London, 1895.
- AUBERT, Roger, *Vatican I*, Éditions de L'Orante, Paris, 1964.
- BALL, John Thomas, *The Reformed Church of Ireland 1537-1886*, Longmans, Green & Co., London, 1886.
- BAGNANI, Gilbert, *Rome and the Papacy, an Essay on the relations between Church and State*, Editura Methuen and Co., LTD., London, 1929.
- BARR, Colin, *Paul Cullin, John Henry Newman and the Catholic University of Ireland 1845-1865*, Gracewing, Herefordshire, 2003.
- BARRY, William, *An Outline of the Life of Cardinal Newman*, Catholic Truth Society, London, 1890.
- Idem, *Newman*, Charles Scribner's Sons, New York, 1904.

- BARROWS, Montague, *Parliament and the Church of England – Primary Source Edition*, Nabu Press, London, 2013.
- BARTLETT, Thomas *The Fall and Rise of the Irish Nation: The Catholic Question, 1690–1830*, Barnes & Noble Books, New York, 1992.
- BÄUMER, August Franzen Remigius, *Istoria papilor*, tradusă de pr. Romulus Pop, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1996.
- BAXTER, Dudley, *England's cardinals*, Burns and Oates, London, 1903.
- BAYFORD, A. F., *A full report of the proceedings in the case of office of the judge promoted by Hodgeon*, Frederick Oakeley, London, 1845.
- BELLASIS Edward, *Memorials of Mr. Serjeant Bellasis, 1800-1873*, Burns and Oates, London, 1895,
- BENSON, Arthur Christopher, *The life of Edward White Benson, sometime Archbishop of Canterbury*, Macmillan & Co., London, 1899.
- BERG, Johannes van den, *The Idea of Tolerance and the Act of Toleration*, Dr. Williams's Trust, London, 1989.
- BERTMAN, John Howard, *The Church of England*, T.C & E.C Jack, London, 1912.
- BIBBY, Cyril, *T H Huxley: scientist, humanist and educator*, Watts, London, 1959
- BLAKESLEY, Williams Joseph, *English Catholics and English Ultramontaniam: three reviews*, Macmillan, London, 1874.
- BLEHL Vincent Ferrer, *John Henry Newman: A Bibliographical Catalogue of His Writings*, University of Virginia Press, 1978.
- BOCȘAN, Nicolae; Cârja, Ion, *Biserica Română Unită și Conciliul Ecumenic Vatican I*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2001.
- BOGGIS, Robert James Edmund, *A History of the Diocese of Exeter*, W. Pollard & Co., Exeter, 1922.
- BOLTON, Glorney, *Roman Century 1870-1970*, Hamish Hamilton Ltd., London, 1971.
- BOUYER, Louis, *Newman, his Life and Spirituality*, Ignatius Press, San Francisco, 2011.
- BOTT, Allan, *A Short History of The Buildings of Merton College*, Merton College, Oxford, 1993.
- BOWDEN John Edward, *The Life and Letters of Frederick William Faber*, John Murphy and Co, Baltimore, 1869.
- BRADY, Ciaran, *James Anthony Froude: An Intellectual Biography of a Victorian Prophet*, Oxford University Press, Oxford, 2013.

- BRADY, William Maziere, *Annals of the Catholic Hierarchy in England and Scotland AD 1885-1876*, JM Stark, London, 1883.
- Idem, *The episcopal succession in England, Scotland and Ireland, AD 1400 to 1875: with appointments to monasteries and extracts from consistorial acts taken from mss., in public and private libraries in Rome, Florence, Bologna, Ravenna and Paris*, Vol. 3, Tipografia della Pace, Roma, 1877.
- BRENDON, Piers, *Hurrell Froude and the Oxford Movement*, Paul Elek, London, 1974.
- BREWSTER, David, *Memoirs of the Life, Writings, and Discoveries of Sir Isaac Newton*, 2 volume, Thomas Constable and Co., Edinburgh, 1855.
- BRIA, Pr. Prof. Dr. Ion, *Dicționar de Teologie Ortodoxă A-Z*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1994.
- BRICKNELL W. S., *The judgement of Bishops upon Tractarian Theology*, J. Vicent, Oxford, 1845.
- BROWN, Richard, *Church and State in modern Britain 1700-1850*, Routledge, New York, 1991.
- BROWN, Stewart J., *The National Churches of England, Ireland, and Scotland, 1801-1846*, Oxford University Press, Oxford, 2001.
- BROWNE, Edward George Kiewan, *History of the Tractarian Movement*, Charles Dolman, London, 1856.
- BRUCE, Frederick Donnison, *The legal and constitutional relationship between Church and State in England*, The Century Press, London, 1910.
- BURTON, Edward, *Thoughts on the separation of church and state*, Roake and Varty, 31, Strand, London, 1834.
- BUTLER, Cuthbert, *The Vatican Council: the story from inside in Bishop Ullathorne's letters*, Longmans, Green & Co., London, 1930.
- Idem, *The Life and Times of Bishop Ullathorne 1806-1889*, 2 Vol., Burn, Oates & Washbourne, Ltd, London, 1926.
- BUTLER, Joseph, *The Analogy of Religion, natural and revealed*, The Third Edition, Printed for John and Paul Knapton, at the Crown in Ludgate Street, London, 1740.
- BUTTERFIELD, Herbert, *Lord Acton*, The Historical Association, London, 1948.
- CARRICK, John, *Evangelicals and the Oxford Movement*, Bridge Printing Co Ltd., London, 1984.

- CLARK, G. Kitson, *Churchmen and the Condition of England 1832-1885: A Study In The Development Of Social Ideas And Practice From The Old Regime To The Modern State*, Methuen, London, 1973.
- CLIFFORD, William, *Sermon Preached at the Funeral of Cardinal Newman*, Kegan Paul, Trench, Trübner & Co., London, 1890.
- CHADWICK, Owen, *Acton and History*, Cambridge University Press, Cambridge, 1998.
- Idem, *Acton, Döllinger and History, The 1986 Annual Lecture*, German Historical Institute, London, 1987.
- Idem, *Catholicism and History, The opening of the Vatican Archives*, Cambridge University Press, Cambridge, 2008.
- Idem, *Newman a short introduction*, Oxford University Press, Oxford, 2010.
- Idem, *The Spirit of the Oxford Movement: Tractarian Essays*, Cambridge University Press, Cambridge, 1992.
- Idem, *The Victorian Church*, vol. I-II, Adam and Charles Black, London, 1966.
- Idem, *The spirit of the Oxford Movement*, Cambridge University Press, 1990.
- CHIFĂR, Pr. Nicolae, *Istoria ceștinismului*, vol. I-IV, Editura Trinitas, Iași, 2005.
- CHURCH, R. W., *The Oxford Movement*, Macmillan and Co., London, 1891.
- CLEMENT, Alexandrinul, *Scrieri*, partea I, col. PSB 4, trad., introd., note și indici de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982,
- Idem, *Scrieri, partea a II-a, Stromatele*, col. PSB 5, trad., cuvânt înainte, note și indici de Pr. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1982.
- COOK, Chris, John Stevenson, *British Historical Facts 1760-1830*, Macmillan and Co., London, 1980.
- COLERIDGE, Sir J. T. D.C.L., *A Memoir of the rev. John Keble M. A.*, vol.I, James Parker & Co., Oxford and London, 1869.
- COPĂCEANU, Mihai, *Ortodoxie la Oxford. Te-am găsit Doamne! Mărturiile a 12 englezi convertiți la Ortodoxie*, Editura Deisis, Sibiu, 2010.
- CORRIE, George Elwes, *A Concise History of the Church and State in England in conflict with the Papacy during the reign of Henry VIII*, Hatchards, London, 1974.
- CORRIGAN, Raimond, *The Church and the Nineteenth Century*, The Bruce Publishing Company, Milwaukee USA, 1838

- COSTIGAN Giovanni, *Makers of Modern Britain, The Force of Individual Genius in History*, Macmillan & Co., New York, 1967.
- COSTIGAN, Richard F., *The Consensus of the Church and Papal Infallibility. A study in the background of the Vatican I*, The Catholic University of America Press, Washington, 2005.
- CRANMER, Thomas, *The Book Of Common Prayer, 1662 Version*, Everyman's Library, London, 1999.
- CULLEN, Paul, *The Pastoral Letters and Other Writings of Cardinal Cullen, Archbishop of Dublin*, 3 volume, ed. Patrick Francis Moran, Browne and Nolan, Dublin, 1882.
- CULLER, A. Dwight, *The imperial intellect; a study of Newman's educational idea*, Yale University Press, New Haven, 1955.
- CWIEKOWSKI, Frederick J., *The English Bishops and the First Vatican Council*, Bureaux de la R.H.E. Bibliotheque de l'Universite, Publications Universitaires de Louvain, Louvain, 1971.
- DANI, Dorinel, *Mișcarea de la Oxford, rezultatele ei și relațiile Bisericii Anglicane cu Bisericile Romano-Catolică și Ortodoxă până la sfârșitul secolului al XIX-lea*, Editura Universității de Nord, Baia-Mare, 2008.
- DE BARY, Richard B., *Thoughts upon certain leading points of difference between Catholic and Anglican Churches*, C. Dolman, London, 1843.
- DESSAIN, Charles Stephen, *John Henry Newman*, Nelson, London, 1966.
- DIBDIN, Lewis T, *Establishment in England being Essays on Church and State*, Macmillan and CO., London, 1932.
- DIXON, Peter, *George Canning, politician and statesman*, First edition, Mason/Charter, New York, 1976.
- DOWD, Christopher OP, *Rome in Australia: The Papacy and Conflict in the Australian Catholic Missions (1834-1884)*, Leiden, Boston, 2008.
- DRÎMBA, Ovidiu, *Ovidiu, poetul Romei și al Tomisului*, Editura Tineretului, București, 1966.
- DULLES, Avery, *John Henry Newman*, Continuum, London, 2002.
- DUMEA, Emil, *Teme de istorie a Bisericii*, Editura Sapientia, Iași, 2002.
- DURANT, Will, Ariel Durant, *The Age of Voltaire: A History of Civilization in Western Europe from 1715 to 1756, With Special Emphasis on the Conflict Between Religion and Philosophy The Story of Civilization*, Vol. 9, Simon & Schuster, New York, 1997.
- DWIGHT Culler, Arthur, *The Imperial Intellect: A study of Newman's Educational Ideal*, Yale University Press, New Haven, 1955.

- EBY, Frederick, *Newman the church historian; a study in Christian personality*, Broadman Press, Nashville, 1946.
- FAIRBAIRN, A. M., *Catholicism Roman and Anglican*, Charles Scribner's Sun, New York, 1899.
- FASNACHT, George Eugene, *Acton's political philosophy*, Hollis and Carter, London, 1952.
- FAUGHT, C. Brad, *The Oxford Movement: A Thematic History of the Tractarians and Their Times*, Penn State University Press, Pennsylvania, 2004.
- FIGGINS, John Neville, *Life of Lord Acton*, National Biography, Waterloo Place, 1912.
- FITZALAN-Howard, Henry, Fifteenth Duke of Norfolk, *Memoirs*, Edited by Gwendolen Norfolk, Oxford University Press, 1917.
- FLEURY, Claude, *The ecclesiastical history of M. l'abbé Fleury, from the Second Ecumenical Council to the end of the fourth century, translated with notes and an essay on the miracles of the period*, Forgotten Books, 2018.
- FLOYD, Richard D., *Church, Chapel and Party; Religious Dissent and Political Modernization in Nineteenth-Century England*, Palgrave Macmillan, New York, 2008.
- FRANZEN, August, Remigius Bäumer, *Istoria papilor: Misiunea lui Petru în ideea și realizarea ei istorică în Biserică*, tradusă de pr. Romulus Pop, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1996,
- FRERE, Walter Howards, *History of the English Church in the Reigns of Elisabeth and James I*, Macmillan, London, 1904.
- FROUDE, Richard Hurell, *Remains of the late rev. Richard Hurell Froude, M.A.*, vol. 1, edited by J. H. Newman and John Keble, J.G. & F. Rivington, London, 1838.
- Idem, *Remains of the late rev. Richard Hurell Froude, M.A.*, vol. 2, edited by James Bowling Mozley, J.G. & F. Rivington, London, 1839.
- GALTON, Arthur, *Our attitude towards English Roman-Catholics and the Papal Court*, Imperial Protestant Federation, London, 1902.
- GARBETT, Cyril, *The Claims of the Church of England*, Hodder and Stoughton, London, 1947.
- GASQUET, O. S. B. Abbot, *Lord Acton and his circle*, Burns and Oates, London, 1906
- GASQUET, Francis Aidan, Edmund Bishop, *Edward VI and the book of Common Prayer*, John Hodges, London, 1891
- GASH, Norman, *Mr. Secretary Peel. The life of Sir Robert Peel to 1830*, Faber & Faber, London, 2011.

- GLADSTONE, Mary Drew, *Acton, Gladstone and others*, Nisbet & CO. LTD., London, 1924.
- GLADSTONE, William Edwart, *Remarks on the Royal Supremacy as it is defined by Reason, History and Constitution. A letter to Lord Bishop of London*, John Murray, London, 1850.
- Idem, *The State in its relations with the Church*, John Muray and Hatchard and Son, London, 1839.
- Idem, *The Vatican Decrees in their bearing on Civil Allegiances with the replies of the Archbishop Manning and Lord Acton*, D. Appleton and Company, New York, 1874.
- Idem, *Vaticanism: An Answer to Reproofs and Replies*, John Muray, London, 1875.
- GODFREY, Davies, *The Early Stuarts: 1603-1660*, Claredon Press, Oxford, 1937.
- GEE, Henry, Hardy William John, *Documents illustrative of English Church History*, Macmillan and Co., London, 1914.
- GEORGE, Timothy, *Teologia Reformatoilor*, tradusă de Corneliu Simuț, Editura Institutului Biblic "Emanuel", Oradea, 1998.
- GIBBON, Edward, *The History of the Decline and Fall of the Roman Empire*, vol. I-VI, W. Strahan & T. Cadell, London, 1788.
- GIBSON, William, *Church, State and Society, 1760-1850*, St. Martin's Press, New York, 1994.
- Idem, *The Church of England, 1688-1832: Unity and Accord*, Routledge, New York, 2000.
- Idem, *Religion and Society in England and Wales, 1689-1800*, Leicester University Press, Washington, 1998.
- GIBSON, William, Robert G. Ingram, *Religious Identities in Britain, 1660-1832*, Routledge, New York, 2016.
- GREGORY Robert, *Autobiography of Robert Gregory (1819-1911)*, edited by William Holden Hutton, Longmans, Green & Co., London, 1912
- GRIFFIN, John R., *The Oxford Movement:1833-1983 A Revision*, The Pentland Press, Edinburgh, 1984.
- GUȚU, Gheorghe, *Publius Vergilius Maro, Studiu literar*, Editura Univers, București,1970.
- GWATKIN, Henry Melvin, *Church and State in England to the death of Queen Anne*, Longmans, Green and Co., London, 1917.
- GWYNN, Denis, *Father Dominic Barberi*, Burns and Oates, London, 1947.
- HAYES, Paul, *Modern British Foreign Policy: The 19th Century 1814-80*, St. Martin's Press, 1975.
- HARRIS, James A., *Hume: An Intellectual Biography*, Cambridge University Press, 2015.

HEATON, William, *The three reforms of Parliament, a history 1830-1885*, T Fisher Unwin, London, 1885.

HINDE, Wendy, *George Canning*, First Edition, HarperCollins Distribution Services, New York, 1973.

HOLMES, Geoffrey, Daniel Szechi, *The Age of Oligarchy: Pre-Industrial Britain 1722-1783*, Routledge, Taylor & Francis Group, London, 1993.

HOLT, Mack P., *The French Wars of Religion (1562-1626)*, Cambridge, University Press, 2005

HOPE James R., *The Bishopric of the United Church of England and Ireland at Jerusalem, considered in a letter to a Friend*, Stewart, London, 1841.

HOPKINS, Clare, *Trinity: 450 years of an Oxford college community*, Oxford University Press, Oxford, 2005.

HUGH Chisholm, *The Encyclopaedia Britannica: a dictionary of arts, sciences, literature and general information*, vol. XII, University Press, Cambridge, 1910.

HUTTON, Richard H., *Cardinal Newman*, Methuen & Co., 1891.

JULIAN, John, *Dictionary of Hymnology*, second edition, J. Murray, London, 1907.

KELLY, Bernard William, *Historical notes on English Catholic Missions*, Keagen Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., London, 1907.

KER, Ian, *John Henry Newman, a Biography*, Oxford University Press, Oxford, 2010.

Idem, *John Henry Newman*, Paulist Press, 1997.

Idem, *Newman, John Henry (1801–1890), theologian and cardinal*, in *Oxford Dictionary of National Biography*, Oxford University Press, 2004.

Idem, *Newman, his life and legacy*, Catholic Truth Society, 2010.

Idem, *Healing the Wound of Humanity: Spirituality: Spirituality of John Henry Newman*, Darton Longman and Todd Ltd, 1993.

Idem, *Newman on Being a Christian*, University of Notre Dame Press, 1992.

Idem, *Newman the Theologian: A Reader*, University of Notre Dame Press, 1990.

Idem, *The Catholic Revival In English Literature, 1845-1961: Newman, Hopkins, Belloc, Chersteton, Greene, Waugh*, University of Notre Dame Press, 1993.

Idem, *Newman and the Fullness of Christianity*, T & T Clark, London, 1993.

Idem, *John Henry Newman (CWS): Selected Sermons (Classics of Western Spirituality Series)*, Paulist Press, 1994.

Idem, *The Achievement of John Henry Newman: Theology*, T & T Clark International, London, 1991.

- Idem, *Newman and Conversion*, T & T Clark, London, 1997.
- Idem, *The Genius of John Henry Newman: Selections from His Writings*, Clarendon Press, Oxford,, 1989.
- Idem, *Newman On Vatican II*, Oxford University Press, 2016.
- KER, Ian, *Newman. La fede*, Paoline Editoriale Libri, Milano, 1993.
- Idem, *La espiritualidad personal a la luz de J. H. Newman*, Spain, Malaga, Ediciones Encuentro, S.A., 2010.
- KER, Ian and Merrigan, Terrence, *The Cambridge Companion to John Henry Newman*, Cambridge University Press, 2009.
- Idem, *Newman and the Word Proceedings of the Second Oxford International Newman Conference*, (Louvain Theological & Pastoral Monographs #27), Peeters Press, Louvain, 2000.
- Idem, *Newman and Faith*. Louvain Theological & Pastoral Monographs #31, Eerdmans Publishers, 2004.
- KERTZER, David I., *The Pope Who Would Be King: The Exile of Pius IX and the Emergence of Modern Europe*, Random House, New York, 2018.
- KLAUS, Robert J., *The Pope, the Protestants and the Irish: Papal Aggression and anti-atholicism in mid-nineteenth century England*, Gerald Publishing, New York, 1987.
- KNECT, Robert Jean, *The French religious wars: 1562-1598*, Oprey Publishing, Oxford, 2002.
- LASCU, Nicolae, *Ovidiu, omul și poetul*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1971.
- LATACZ, Joachim, *Homer: His Art and His World*, The University of Michigan Press, Michigan, 1998.
- LEE, Sidney, *Dictionary of National Biography, 1885-1900, vol. 49*, Smith, Elder & Co., London, 1897.
- LEGG, John Wilkham, *Cranmer Liturgical Projects*, Henry Bradshaw Society, Cambridge, 2009.
- LOCKHART, William, *Cardinal Newman, A Retrospect of Fifty Years, by one of his oldest living disciples*, Burns & Oates, London, 1891
- LOUTH, Andrew, *Dionisie Areopagitul*. O introducere, în românește de Sebastian Moldovan, studiu introductiv de Ioan Ică Jr., Editura Deisis, Sibiu, 1997.
- MAC Suibhne, Peadar, *Paul Cardinal Cullen and His Contemporaries*, vol. 1, Leinster Leader, Naas, 1961.
- Idem, *Paul Cardinal Cullen and His Contemporaries*, vol. 2, Leinster Leader, Naas, 1962.

- Idem, *Paul Cardinal Cullen and His Contemporaries*, vol. 3, Leinster Leader, Naas, 1965.
- Idem, *Paul Cardinal Cullen and His Contemporaries*, vol. 4, Leinster Leader, Naas, 1961.
- Idem, *Paul Cardinal Cullen and His Contemporaries*, vol. 5, Leinster Leader, Naas, 1977.
- MAGILL, Gerard, *Religious Morality in John Henry Newman: Hermeneutics of the Imagination*, Springer Cham, New York, 2015.
- MAN, Stephanie A., *Supremacy and Survival: How Catholics Endured the English Reformation*, Scepter Publishers, Strongsville, 2008.
- MC EWAN, Kate, *Ealing Walkabout: Journeys into the History of a London Borough*, Pulse Publications, Frederick, 1984.
- MC GRATH, Francis, *John Henry Newman: Universal Revelation*, Mercer University Press, U.S.A., 1997.
- MEYNELL, Wilfrid, *Cardinal Newman*, Burns & Oates, London, 1907.
- MIDDLETON, Robert Dudley, *Newman and Bloxham, an Oxford friendship*, Oxford University Press, 1947.
- MILNER, Mary, *The Life Of Isaac Milner: Dean Of Carlisle, President Of Queen's College, And Professor Of Mathematics In The University Of Cambridge (1844)*, Kessinger Publishing, Whitefish, 2010.
- MILNER, Joseph, Isaac Milner, *The History of the Church of Christ*, two volume, Farrand, Mallory and Co., Boston, 1809-1810.
- MOONEY, Brian, *Mari lideri din antichitate până în prezent*, Editura Lider, Bucuresti, 2004.
- MOZLEY, Thomas, *Reminiscences chiefly of Oriel College and Oxford Movement*, vol. 1, Longmans, Green and Co., London, 1882.
- Idem, *Reminiscences chiefly of Oriel College and Oxford Movement*, vol. 2, Longmans, Green and Co., London, 1882.
- MUSKETT, Joseph James , *The Arnold Family of Lowestoft, în Suffolk Manorial Families, being the County Visitations and other Pedigrees*, vol. I, William Pollard & Co. Ltd, Exeter, 1900
- NEWMAN, Francis William, *Memoir and Letters of Francis W. Newman*, edited by Isabel Ghiberne Sieveking, Kegan Paul, Trench Trubner & Co. Ltd., Londra, 1909.
- Idem, *Contributions Chiefly to the Early History of the late Cardinal Newman*, Kegan Paul, Trench, Trubner & Co. Ltd, London, 1891.
- NEWSOME, David, *The Convert Cardinals: John Henry Newman and Henry Edward Manning*, John Murray, London, 1993.

- NEWTON, Sir Isaac, *Daniel and the Apocalypse*, printed by J. Darby and T. Browne, London, 1733.
- NIAS, John Charles Somerset, *Gorham and the Bishop of Exeter*, Society for Promoting Christian Knowledge, London, 1951.
- NOCKLESS, Peter Benedict, *The Oxford Movement in Context: Anglican High Churchmanship, 1760-1857*, Cambridge University Press, 2008.
- NORMAN, Edward, *The English Catholic Church in the Nineteenth Century*, Clarendon Press, Gloucestershire, 1984.
- OLDCASTLE, John, *Cardinal Newman*; a Monograph, John Simpkins, London, 1890.
- OLLARD, Sidney Leslie, *A short history of the Oxford Movement*, A. R. Mowbray & Co Ltd, London, 1915
- PALMER, William, *A Narrative of Events Connected with the Publication of the Tracts for the Times. With Reflections on Existing Tendencies to Romanism, and on the Present Duties and Prospects of Members of the Church*, John Henry Parker, Oxford, 1843
- PAPADOPOULOS, Stylianos, *Patrologie*, Vol. I, Editura Bizantină, București, 2006.
- PEEL, Sir Robert, *Sir Robert Peel: From His Private Papers*, Edited by Charles Stuart Parker, Vol. I, John Murray, London, 1853.
- PEPE, Enrico, *Martiri și sfinți din calendarul roman*, trad. pr. Ioan Bișog, Editura Sapientia, Iași, 2007.
- PERCEVAL, A. P., *A collections of papers connected with the theological Movement of 1833*, J.G.F & F. Rivington, London, 1842.
- PLOWRIGHT, John, *Regency England: The Age of Lord Liverpool*, Routledge, 2006.
- PORRITT, Edward, Annie G. Porritt, *The Unreformed House of Commons*, Vol. I, Cambridge University Press, Cambridge, 1909.
- POWELL, J. Enoch, Keith Wallis, *The House of Lords in the Middle Ages: a history of the English House of Lords to 1540*, Weidenfeld & Nicolson, London, 1968.
- PURCELL, E. S., *The Life of Cardinal Manning, Archbishop of Westminster*, two volume, Macmillan & Co., London, 1896.
- RASDALL, Hastings, *The Universities of Europe in the middle ages*, in two volumes, Vol. II, part. II, Clarendon Press, Oxford, 1895.
- REYNOLDS, Herbert Edward, *A short history of the ancient diocese of Exeter*, Printing by H. Besley & Son, Exeter, 1895.
- RINGROSE, Hyacinthe, *The Inns of Court: An Historical Description*, R. L. Williams, Oxford, 1909.

- ROAMER, Stanley, *Cardinal Manning as Presented in his own Letters and Notes*, Elliot Stock, London, 1896
- ROBINSON, Michael, *Newman's Quest for the One True Church*, XLIBRIS, Bloomington, 2012.
- ROWLANDS, John Henry Lewis, *Church, State, and Society, 1827–1845: the Attitudes of John Keble, Richard Hurrell Froude and John Henry Newman*, Churchman Publishing, 1989.
- RUSSELL, Lord John, *On Essay on the History on the English Government and Constitutions*, Longman, Hurst, Rees, Orme and Browne, London, 1823.
- SCOTT, Sir Walter, *Ivanhoe*, In Three Volumes, Printed for Archibald Constable, Edinburgh, 1820.
- SCOTT, Thomas, *The Force of Truth*, S. T. Armstrong, Boston, 1814.
- SHEA, John Gilmary, *The Life of Pope Pius IX and the Great Events in the History of the Church during his Pontificate*, Forgotten Books, New York, 2012.
- SHORT, Edward, *Newman and his Family*, T&T Clark, New York, 2013.
- SIMPSON, Peter, *The Fourdrinier forgot. The Life, Time and Work of Paul Fourdrinier, Master Printmaker in London 1720-1758*, AuthorHouse, New York, 2017.
- STEPHEN, Leslie, Sidney Lee, *Dictionary of National Biography*, Vol. 22, Smith, Elder & Co., London, 1890.
- SUGG, Joyce, *Ever Yours Affly: John Henry Newman and His Female Circle*, First Edition, Fowler Wright Books Ltd, Loeminster, 1997.
- VINCENT of Lerins, *A Commonitory for the Antiquity and Universality of the Catholic Faith Against the Profane Novelties of All Heresies*, St Athanasius Press, Potosi, 2013.
- WALSH, John, Colin Haydon, Stephen Taylor, *The Church of England, c.1689-c.1833: From Toleration to Tractarianism*, Cambridge University Press, 2002.
- WARD, Maisie, *Young Mr. Newman*, Sheed & Ward, London, 1948.
- WARD, Wilfrid, *Life of Cardinal Newman*, Volumes 1 and 2, Longmans, Green & Co, London, 1912.
- Idem, *The Genius of Cardinal Newman from Last Lectures*, Longmans, Green & Co, London, 1918.
- Idem, *Last Lectures by Wilfrid Ward*, Longmans, Green & Co., London, 1918
- WARD William George, *The ideal of a Christian Church considered in comparison with existing practice: containing a defence of certain articles in the British critic in reply to remarks on them in Mr. Palmer's "Narrative"*, James Toovey, London, 1844.

- WHATLEY, Christopher A., Derek J. Patrick, *The Scots and the Union*, Edimburg University Press, 2006.
- WHATELY, Elizabeth Jane, *Life and correspondence of Richard Whately, D.D., late archbishop of Dublin*, Longman, Green and Co., London, 1868.
- WHATELY, Richard, *Life and Correspondence of Richard Whately, DD: Late Archbishop of Dublin*, Two volume, edited by Elizabeth Jane Whately, Longman, Green & Co., London, 1866.
- WORLEY George, *The Catholic Revival of the Nineteenth Century, a brief popular account of its origin, history, literature and general results: Six Lectures*, Paternoster Row, London, 1894.
- YATES, Nigel, *The Religious Condition of Ireland, 1770-1850*, Oxford University Press, 2006.
- YOUNG, G. M., *Victorian Essays*, Ed. W. D. Hancock, Oxford University Press, 1962.

E. Articole în volume și reviste

- ****The Catholic Emancipation Act*, 1829, document publicat de E. R. Norman în "AntiCatholicism in Victorian England", George Allen and Unwin LTD, London, 1968, p. 131- 139.
- BARRY, WILLIAM Newman, *John Henry (1801-1890)*, în *The Catholic Encyclopedia*, Vol. 10, Edited by C. G. Herbermann, Robert Appleton Company, New York, 1911.
- BARRON, R., *John Henry Newman among the postmodernism*, în *Newman Studies Journal*, nr. 2 (1), 2005, pp. 20-31.
- BEL, Valer, *Missio Dei*, în Ioan Chirilă (coord.), *Misiunea Bisericii în Sfânta Scriptură și în istorie*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2006.
- BOASE George Clement, *Samuel Rickards (1796-1865)*, în Sir Leslie STEPHEN, *Dictionary of National Biography*, edited by Sidney LEE, Vol. XLIVIII, Macmillan & Co., New York, 1896, pp. 260-261.
- CLUGNET, Leon, *Hilarius* în *Encyclopedia Britannica*, edited by Hugh CHISHOLM, Eleventh Editions, volume XIII, The Enciclopaedia Britannica Company, New York, 1910.
- DAVIS, Richard W., "Wellington and the 'Open Question': The Issue of Catholic Emancipation, 1821–1829" în *Albion* 29, nr. 1, 1997, pp. 39–55.

- DELAURA, David J., *O Unforgotten Voice: The Memory of Newman in the Nineteenth Century*, în *Sources for Reinterpretation: The Use of Nineteenth-century Literary Documents, Essays in Honor of C. L. Cline*, University of Texas Press, Austin, 1975, pp. 23-55.
- DESSAIN, Charles Stephen, *The Biblical Basis of Newman's Ecumenical Theology*, în *The Rediscovery of Newman: An Oxford Symposium*, Society for Promoting Christian Knowledge, John Coulson, Arthur Macdonald Allchin, eds., London, 1967, pp. 101-102.
- DULLES, Avery, *on Infallibility*, în *Theological Studies*, nr. 51, 1990, pp. 434-439.
- Idem, *The threefold office in Newman's ecclesiology*, în *Newman after a hundred years*, edited by Ian Ker and A. G. Hill, Clarendon Press, Oxford, 1990, pp. 375-399.
- Idem, *Newman and the hierarchy*, în *Newman Studies Journal*, nr. 2 (1), 2005, pp. 8-19.
- Idem, *Authority in the church*, în *The Cambridge Companion to John Henry Newman*, edited by Ian Ker and T. Merrigan, Cambridge University Press, Cambridge, 2009, pp. 170-188.
- FORD, John T., *Newman on Sensus Fidelium and Mariology*, în *Marian Studies*, nr. 28, 1977, pp. 120-145.
- Idem, *Recent Studies on Newman: Two Review Articles*, în *The Thomist* nr. 41/3, July, 1977, pp. 424-440.
- Idem, *Newman Studies: Whence and Whither?*, în *Nineteenth Century Theology Working Group*, nr. 6, 1980, pp. 11-16.
- Idem, *Newman Studies: Recent Resources and Research*, în *The Thomist* nr. 46/2, April, 1982, pp. 283-306.
- Idem, *Vatican I and the Politics of Infallibility*, în *Nineteenth Century Theology Working Group*, nr. 8, 1982, pp. 31-44.
- Idem, *Newman's 'View' of Development: a Model for Contemporary Theology?*, în *John Henry Cardinal Newman Conference: Newman's Spirituality*, edited by Francis Sicius, St. Thomas University, Miami, 1982, pp. 1F-13F.
- Idem, *Dancing on the Tight Rope': Newman's View of Theology*, în *Proceedings of the Catholic Theological Society of America*, nr. 40, 1985, pp. 127-144.
- Idem, *Faithfulness to Type in Newman's Essay on Development*, în *The Proceedings of the Wethersfield Institute* Nr. 1, 1988, pp. 17-48.
- Idem, *John Henry Newman: Theologian and Pastor*, în *The Josephinum Journal of Theology* nr. 8/2, Fall/Winter, 1989, pp. 9-18.
- Idem, *"Lead, Kindly Light"—Newman's Spirituality*, în *The Catholic World* nr. 233/1393, January/February, 1990, pp. 29-33.

- Idem, *Newman and the Goal of Education in a Changing World*, în *The Journal of the Catholic Campus Ministry Association* nr. 6, April, 1995, pp. 1-8.
- Idem, *Newman's View of Education: The Oxford Background*, în *The Literary and Educational Effects of the Thought of John Henry Newman*, edited by Michael W. Sundermeier and Robert Churchill, The Edwin Mellen Press, Lewiston 1995, pp. 27-48.
- Idem, *Newman's Letter to the Duke of Norfolk: Citizenship, Church, and Conscience*, în *Josephinum Journal of Theology*, nr. 8/2, Summer/Fall, 2001, pp. 38-50.
- Idem, *Was Newman an Ecumenist?*, în *Josephinum Journal of Theology*, nr. 9/2, Summer/Fall, 2002, pp. 196-210.
- Idem, *John Henry Newman: A Spiritual Guide for the Twenty-first Century*, în *Newman Studies Journal*, nr.1:1, Spring, 2004, pp. 62-76.
- Idem, *John Henry Newman as Contextual Theologian*, în *Newman Studies Journal*, nr. 2:2, Fall, 2005, pp. 60-76.
- Idem, *Country, Church, and Conscience: John Henry Newman versus William Ewart Gladstone,* în *Religion in Public Life, Volume II: Religion and Political Structures: From Fundamentalism to Public Service*, edited by John T. Ford, Robert A. Destro, Charles R. Dechert, The Council for Research in Values and Philosophy, Washington, 2005, pp. 85-100
- Idem, *Newman as Theological Tourist*, în *Newman Studies Journal*, Nr. 3:2, Fall, 2006, pp. 89-100.
- Idem, *John Henry Newman: The Relationship Between Theology and Science*, în *Newman Studies Journal*, nr. 4/2, Fall, 2007, pp. 54-63.
- Idem, *John Henry Newman's Apologia Pro Vita Sua: An Ecumenical Autobiography?*, în *Ecumenical Trends*, nr. 38/8, September, 2009, pp. 1-5, 113-117, 127.
- Idem, *John Henry Newman: Places, Activities, Ideas*, în *Newman Studies Journal*, nr. 6/2, Fall, 2009, pp. 83-91.
- Idem, *Newman's Reasonable Approach to Faith*, în *Newman Studies Journal*, nr. 8/1, Spring, 2011pp. 56-66.
- Idem, *A Companion for Newman Studies*, în *Newman Studies Journal*, nr. 8/2, Fall, 2011, pp. 85-90.
- Idem, *John Henry Newman: Conversion as Inference*, în *Newman Studies Journal*, nr. 10/1, Spring, 2013, pp. 41-55.

- Idem, *John Henry Newman's Apologia as a Journal of His Conversions*, în *Newman and Life in the Spirit: Theological Reflections on Spirituality for Today*, edited by John R. Connolly and Brian W. Hughes, Fortress Press, Minneapolis, 2014, pp. 13-30
- Idem, Newman's Decade of Disappointments: 1850-1859, în *Conscience the Path to Holiness: Walking with Newman*, edited by Edward Jeremy Miller, Cambridge Scholars Publishing, 2014, pp. 178-190.
- Idem, *Newman's Personalist Argument for Belief in God*, în *The Newman-Scotus Reader: Contexts and Commonalities*, edited by Edward J. Ondrako, Academy of the Immaculate, New Bedford, 2015, pp. 207-225.
- Idem, *John Henry Newman: A Short Introduction to his Writings*, în *Newman Studies Journal*, nr. 12/2, Fall, 2015, pp. 32-44.
- GRANT, Henry Arthur, *Michael Solomon Alexander (1799-1845)* în *Dictionary of National Biography*, vol. 1, Smith, Elder & Co., London, 1885-1900, pp. 173-175.
- GORDON, Alexander, *Scott, Thomas (1747-1821)*, în Sidney LEE, *Dictionary of National Biography, 1885-1900*, Vol. 51, Smith, Elder & Co, London, 1897, pp. 73-75.
- HAWKINS, David G., *Cardinal Newman's Social Philosophy*, New Blackfriars, Vol. 54, No. 642 (November 1973), p. 518
- KENT, William Charles Mark, *Bowden, John William (1798-1844)*, în Sidney LEE, *Dictionary of National Biography, 1885-1900*, vol 06, Smith, Elder & Co., London, 1886, p. 41.
- MIDDLETON, R. D., *The Vicar of St. Mary's*, în *John Henry Newman: Centenary Essays*, Burns, Oates and Washbourne, London, 1945, pp. 127-138.
- NEWSOME, David, *The evangelical sources of Newman's power*, în *The rediscovery of Newman: an Oxford symposium* / edited by John Coulson and A. M. Allchin, Sheed & Ward, London, 1967, p. 30.
- NOCKLES, Peter B., Peter Benedict Nockles, *The Oxford Movement in Context: Anglican High Churchmanship, 1760-1857*, Cambridge University Press, 1997, p. 281.
- O'CONNOR Benjamin, *The Oxford Movement*, în ****Authority, Dogma and History. The Role of the Oxford Movement converts in the Papal Infallibility debates*, edited by Kenneth L. Parker, Michael J. G. Pahls, Academica Press, Dublin, 2009, p. 29.
- OVERTON, John Henry, *Joseph Milner*, în Sidney LEE, *Dictionary of National Biography, 1885-1900*, Vol. 38, Smith, Elder & Co, London, 1894, p. 17.
- PREVOST, George, *Isaac Williams and the Oxford Movement*, în *The Church Quarterly Review*, iulie, 1892, Volume XXXIV, Spottiswoode & Co., London, 1892, pp. 332-348.

- POLLARD, Albert Frederick, *Perceval, Arthur Philip (1799-1853)* în Sir L. STEPHEN, *Dictionary of National Biography*, edited by S. LEE, Vol. XLIV, Smith, Elder & Co., London, 1895, P. 368.
- RAE, William Fraser, *Russell, John (1792-1878)* în *Dictionary of National Biography, 1885-1900*, vol. 49, edited by Sidney Lee, Smith, Elder, and Co., London, 1897, pp. 460-461.
- RIGG, James McMullen, *Rose, Hugh James (1795-1838)*, în Sir Leslie STEPHEN, *Dictionary of National Biography*, edited by Sidney LEE, Vol. XLIX, Smith, Elder & Co., London, 1897, PP. 240-241.
- RIGG, James McMullen, *Palmer, William (1803-1885)*, în *Dictionary of National Biography*, edited by Sidney LEE, Vol. XLIII, Smith, Elder & Co., London, 1895, PP. 169-170.
- SCHMITZ Leonhard, *Eustathius*, în *Dictionary of Greek and Roman Biography and Mythology, by various writers*, edited by William Smith, vol. II, John Murray, Albemarle Street, London, 1880.
- SVAGLIC, Martin J., *Charles Newman and His Brothers*, în *PMLA*, Vol. 71, No. 3 (Jun., 1956), Published by: Modern Language Association, New York, pp. 370-385.
- WATSON, E.W., *Introduction to the Life and writings of St. Hilary of Poitiers*, în *Library of Nicene and Post Nicene Fathers - Series II N° IX*, reprint, Eerdmans, 1983, p. ii.
- ***, *Edward Copleston*, în *Encyclopaedia Britannica*, vol. 7, ed. Hugh Chisholm, Cambridge University Press, Cambridge, 1911, p. 101.